

Formeel advies 2023-02 van de Vlaamse Planningscommissie

Overeenkomstig de wet betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen, gecoördineerd op 10 mei 2015, artikel 92, §3, vervangen bij het decreet van 29 maart 2019 houdende wijziging van de gecoördineerde wet van 10 mei 2015 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen.

Overeenkomstig het besluit van de Vlaamse Regering van 30 oktober 2020 over de planning van het medisch aanbod, artikel 3, §1.

Na geldige beraadslaging brengt de Vlaamse Planningscommissie het volgende advies uit:

VPC – Advies over de subquota voor de tandartsen en tandarts-specialisten voor 2026

Advies voorbereid door de tweede kamer van de Vlaamse Planningscommissie in haar digitale vergadering van 4 december 2023.

Aantal bladzijden (inclusief dit blad): 4

Paul Herijgers

Els Wierinck

Voorzitter Vlaamse Planningscommissie

Ondervoorzitter Vlaamse Planningscommissie

VPC – Advies over de subquota voor de tandartsen en tandarts-specialisten voor 2026

Met artikel 4/5 van het koninklijk besluit van 19 augustus 2011 betreffende de planning van het aanbod van de tandheelkunde werd het maximaal aantal kandidaten geattesteerd door de universiteiten vallend onder de bevoegdheid van de Vlaamse regering vastgesteld op 181 voor het jaar 2027.

Toelichting en methode

Het formeel advies werd opgemaakt door de tweede kamer van de Vlaamse Planningscommissie en werd gebaseerd op rapporten en adviezen beschikbaar op de website van de Planningscommissie Medisch Aanbod van de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu (FOD VVVL). Het gaat hier in hoofdzaak over de rapporten betreffende het basisscenario¹ en de alternatieve scenario's² voor algemeen tandartsen en tandarts-specialisten die de geprojecteerde workforce afzetten tegen de toekomstige zorgconsumptie tot 2041, alsook het formele advies van de federale Planningscommissie Medisch Aanbod inzake de contingentering voor 2027. Deze informatie werd aangevuld met gegevens die ter beschikking werden gesteld door het Departement Zorg en de expertise van de leden.

Subquota 2027

De kamer voor tandartsen- en tandarts-specialisten adviseert volgende maximumquota voor 2027:

Orthodontie	12
Parodontologie	5

Met haar advies over het maximumquotum voor parodontologie wijkt de tweede kamer van de Vlaamse Planningscommissie lichtjes af van het advies van de federale Planningscommissie Medisch Aanbod, dat vier stageplekken adviseerde. Het geadviseerde subquotum van vijf stageplekken ligt echter volledig in lijn met het advies van de Vlaamse Planningscommissie van 2022 betreffende de subquota voor 2026 en met het advies dat de federale Planningscommissie Medisch Aanbod inzake de contingentering voor 2026. De tweede kamer acht het behoud van een subquotum van vijf stageplekken parodontologie noodzakelijk om aan de zorgvraag te kunnen voldoen.

Bij haar advies over het maximumquotum voor orthodontie volgt de tweede kamer het advies van de federale Planningscommissie Medisch Aanbod.

¹ De Tandartsen-workforce in 2041: basisprojectie uitgaande van de reële instroom tot 2020, Cel Planning van het Aanbod van de Gezondheidszorgberoepen, Dienst Gezondheidszorgberoepen en Beroepsuitoefening, Directoraat-generaal Gezondheidszorg, FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu, Januari 2022.

² De Tandartsen-workforce in 2041: alternatieve projecties uitgaande van de reële instroom tot 2020, Cel Planning van het Aanbod van de Gezondheidszorgberoepen, Dienst Gezondheidszorgberoepen en Beroepsuitoefening, Directoraat-generaal Gezondheidszorg, FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu, Januari 2022.

Daarnaast adviseert de Vlaamse Planningscommissie om geen maximumquotum op te leggen voor algemeen tandarts, en dit omwille van twee redenen:

- 1) De demografische trends maken duidelijk dat in de komende jaren de uitstroom (eind 2016 was 25,24% van de actieve algemeen tandartsen ouder dan 60)³ groter zal zijn dan de instroom.
- 2) De Vlaamse Planningscommissie wenst het aantal opgeleide studenten maximaal te kunnen inzetten in de vervolgopleiding door voor minstens één categorie geen maximum op te leggen.

Financieringsnood

Gelet op de vooropgestelde verhoging van de startquota tandheelkunde om het historisch tekort van tandartsen in Vlaanderen weg te werken, zijn bijkomende investeringen nodig om de capaciteit in zowel de basisopleiding als de vervolgopleiding te verhogen.

> Basisopleiding

Wat betreft de basisopleiding werd in het advies dat de derde kamer van de Vlaamse Planningscommissie op 27 oktober 2023 heeft uitgebracht geadviseerd om een derde opleidingscentrum te openen waar de basisopleiding tandheelkunde kan worden aangeboden. De tweede kamer van de Vlaamse Planningscommissie wenst in dit kader te wijzen op de moeilijkheden die de huidige opleidingscentra in Gent en Leuven reeds enige tijd ondervinden in het aantrekken van voldoende docenten. De tweede kamer adviseert dan ook om deze beschikbare docenten prioritair zo efficiënt mogelijk in te zetten door de opleidingscapaciteit van deze centra te vergroten. Hierbij is het vinden van ervaren tandartsen dus de grootste flessenhals. Het opleiden van studenten tandheelkunde tijdens hun klinische stage in de universitaire ziekenhuizen kan immers enkel gebeuren door andere tandartsen, aan een ratio van één begeleider per vijf studenten. De Vlaamse Planningscommissie adviseert de Vlaamse regering om voorafgaand aan het bepalen of wijzigen van de startquota in overleg te treden met de basisopleidingen, om na te gaan of de vereiste opleidingscapaciteit daadwerkelijk aanwezig is of op realistische wijze gecreëerd kan worden. Zelfs met het vrijmaken van voldoende financiële middelen is het hoogst onzeker of de nodige vacatures post factum ingevuld zullen geraken, gezien de schaarste aan tandartsen in Vlaanderen.

> Specialisatieopleiding

De tweede kamer wenst hierbij te benadrukken dat met het aantal studenten dat momenteel al wordt opgeleid, de universiteiten hun maximumopleidingscapaciteit voor de specialistische tandheelkunde bereikt hebben. Wat orthodontie betreft kunnen er jaarlijks zes kandidaten starten aan de KU Leuven en om de twee jaar kunnen er vijf kandidaten starten aan de UGent. Dit komt neer op een maximale capaciteit van zeventien startende kandidaten per twee jaar in Vlaanderen. Deze capaciteit volstaat niet om het wenselijk geachte subquotum van twaalf in te vullen in 2027. Wat parodontologie betreft is de maximale opleidingscapaciteit vijf kandidaten per jaar aan de KU Leuven en vier kandidaten per jaar aan de UGent.

³ De Tandartsen-workforce in 2041: basisprojectie uitgaande van de reële instroom tot 2020, Cel Planning van het Aanbod van de Gezondheidszorgberoepen, Dienst Gezondheidszorgberoepen en Beroepsuitoefening, Directoraat-generaal Gezondheidszorg, FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu, Januari 2022.

Dit komt neer op een capaciteit van maximaal negen startende kandidaten per jaar in Vlaanderen. De tweede kamer vraagt aandacht voor bovenstaande randvoorwaarde om de subquota succesvol in te vullen.

Om aan de toekomstige zorgvraag te kunnen blijven voldoen, is volgens de tweede kamer een aparte financiering voor de vervolgopleiding aangewezen. Momenteel worden de universiteiten enkel gefinancierd voor het aanbieden van de basisopleiding. Elke interne bijkomende investering in de vervolgopleidingen gaan dan ook ten koste van de basisopleiding en omgekeerd. Gelet op de maatregelen die genomen worden om het historische ondertal van tandartsen in Vlaanderen weg te werken, zullen belangrijke investeringen in de basisopleiding zich de komende jaren verder opdringen. Deze nieuwe generatie zal echter ook doorstromen naar de vervolgopleiding, waardoor een aparte financiering voor de vervolgopleiding wenselijk geacht wordt.

Geografische spreiding van algemeen tandartsen en tandarts-specialisten

De tweede kamer stelt vast dat er belangrijke geografische onevenwichten zijn in het bestaande aanbod van algemeen tandartsen en tandarts-specialisten in Vlaanderen. Ze vraagt daarom aan de Vlaamse Regering om het federale initiatief om een praktijkregister voor gezondheidszorgbeoefenaars op te stellen nauwgezet op te volgen. Van zodra dit praktijkregister operationeel is, wordt er gevraagd dit praktijkregister beschikbaar te stellen voor de Vlaamse Planningscommissie. Om het zorgaanbod af te kunnen stemmen op de zorgvraag is het immers niet voldoende om in te grijpen in het globale aantal instromende zorgverleners, maar is het ook cruciaal om mogelijke geografische discrepanties in het zorgaanbod te kunnen wegwerken.